

Posudek na bakalářskou práci

autor, obor:

Tereza Selmbacherová

název práce:

**České vesnice v rumunském Banátu
(migrace, adaptace, reemigrace ...)**

Téma bakalářské práce i dominantní technika užitá v jejím zpracování jsou nepochybně sociologicky zajímavou i nevšední, věcně však také dobře odůvodněnou volbou. Jako autorčin první – a to nesporně slibný – systematizovaný badatelský krok by mohla být práce dobrým vstupem k dlouhodobé odborné specializaci, při níž se v logickém celku budou protínat obecně sociologické zřetele se zřeteli kulturologickými, etnografickými či mnohými dalšími. Což jistě nutné není, ale ani bych to nevyloučil s ohledem na vícerozměrnost autorčina zaujetí předmětem a zvolenými způsoby jeho studia (zaujetí ostatně i nepřímo deklarovaného na s. 22).

Název práce odráží její obsah, byť – ale jen zdánlivě, na první pohled – ne zcela odpovídá tomu, co najdeme v seznamu kapitol, který akcentuje „náhle“ také téma fotografie jako užitá badatelské techniky. Práce jen prostě má dvě (řečeno s mírnou nadsázkou: teoretickometodologická) východiska.

U práce, která výslovně nemá teoretické (ani složitě strukturované analytické) ambice, je rozumné vzít za východisko formu obecného „slovníkového definování“ základních stránek tematiky. To autorka udělala (včetně vymezení obecné platnosti fází migrace /-8/). Části 3 až 6 jsou již specifikovány jako první části vlastního tématu práce (takže možná i formálně měly být takto zvýrazněny, odlišeny). Zmíněné části poskytují základní historický, ekonomicko demografický i další rámec nutný pro vlastní interpretační pokusy porozumět současnosti českých komunit v rumunském Banátu, a to – podle mého soudu – rámec v rozsahu i obsahově přiměřený hlavnímu směřování práce. Některé z těchto částí textu jsou sociologicky velmi zajímavé a také inspirativní pro další studium, a to případně i studium poněkud jinak orientované (tj. např. části k současné reemigraci /17-/).

V dalších částech – jak již bylo řečeno – vstupuje do textu rozvaha metodologického rázu. Tato rozvaha k otázkám vztahu sociologie a fotografie (jako instrumentária sociologického poznání) je smysluplná, prozrazuje věci adekvátní autorské rozvažování /a tak snad autorka mohla z článku M. Matějů vybrat jinou větu než tu, která v izolaci vyzněla až nehorázně jako banální pravda ☺ – viz s. 24/. Rámuje (pro cíle práce) účelné Sztompkovo rozlišení interpretačních přístupů k fotografii /24-26/.

dvoudílném „tlustospise“ hůře, takže i ten ochuzený odkaz-neodkaz čtenáři neposlouží.

- Důsledkem jistého chvatu (nechce se mi říci, že ledabylostí) mohou být i věcně sporná místa: na s. 11 autorka mluví o 20. a 30. letech dvacátého století ve zjevném kontextu „tehdejšího Rakouska-Uherska“ či „první migrační vlny“. Svérázným dojmem působí také např. kus projevu prezidenta Beneše, který je uveden ve slovenštině s „ostrůvky“ českého jazyka /16/; za to ovšem autorka práce asi primárně nemůže.
- Nepotěší ani to, že některé odstavce textu jsou zarovnány, jiné nikoli, a tak podobně. Prezentace Sztompkových kategorií /24-/ jako subkapitol (v obsahu) /2/ by naopak možná mohl být i taktický záměr, nikoli „výpadek“.
- Česká a anglická verze abstraktu by si měly přesně vzájemně odpovídat (v anglické absentuje poslední věta české verze; snad jsem práv i rozpaků nad množným číslem slova *fellow-countryman*; apod.)

Tahle propast dvou stránek bakalářské práce nedává šanci hodnotit ji jen s respektem k obsahu díla.

Práce svým rozsahem, použitou literaturou i přílohami splňuje nároky tohoto typu závěrečné práce.

Celkově tedy konstatuji, že obsahově jde o bakalářskou práci **zdařilou, obohacující sociologické poznání, prozrazující nadto velkou pracovní investici, badatelskou střizlivost, cílevědomost i podnikavost**. To také беру jako základní hodnoty práce a připouštím proto, že případný zdařilý průběh obhajoby může i vylepšit hodnocení textu, které – ač opravdu nerad – vyjadřuji známkou

v e l m i d o b ř e

V Praze dne 23. 8. 2008

PhDr. Richard Růžička, CSc.
 oponent bakalářské práce

(Selmbacherová Tereza 2008.doc)

Hlavní empirická část – kap. 10 – je pak nesporným poznatkovým přínosem, za kterým stojí stejně nesporně velké úsilí a náročnost aktivit, bez nichž se takový výzkum neobejde. Je postavena na technice (autorkou pracovně nazvané) „komentovaná fotografie“, jejíž zdůvodnění /27-/ se mi velmi líbí, stejně jako postup i výsledky. Včetně toho, že část postupu v tomto sociologickém užití fotografie byla fakticky zamýšlena a realizována jako něco, co bych (stejně pracovně) nazval „sekundární verifikací“ vstupní poznatkové syntézy. Což také ve výsledcích ukázalo svoji plodnost – korekci některých dosud prezentovaných a zjevně i respektovaných soudů. Až do závěru (včetně) se text čte s velkou chutí a zájmem: je střídavým, dobře strukturovaným – a i proto plastickým – výkladem zvoleného tématu.

Čím více se mi práce líbí, tím více cítím také nutnost popsat důrazněji (hlavně pro účely budoucí) to, co práci zbytečně – a dost – devaluje: totiž nedostatky formální (a někdy i kváziformální) stránky celého textu. Snadno pochopím, že na něco nezbyl čas – ale i tak je to hřích, který by (alespoň zčásti při obhajobě, ale neméně i v další práci s textem i tématem) měl být napraven. Takže sděluji toto:

- Jazyková stránka textu by snesla určitá značná vylepšení: hlavně s čárkami ve větě má autorka v celém textu časté problémy, slovům někdy přebývají písmenka (akkulturace, dobrovolnou – namátkou jako ilustrace ze strany 6), jindy zase vypadávají; vyskytne se i nevhodné „i“ či „y“ /obojí s. 10/, „z“ místo „s“ /49/, apod. Je to škoda.
- Také posouzení formální stránky práce z ne-jazykových hledisek přináší řadu výhrad: bibliografické odkazy mnohdy neuspokojí ani jednotností (natož komolením jména: P.R. Ho/f/stätter, 1957; M.Geeová 1990 – opět jen jako ilustrace), natož tím, že je vůbec (natož v úplnosti) nelze najít v seznamu literatury, ač se „tváří“ jako původní odkaz. Fakt, že některá odkazovaná jména jsou jen zprostředkována jiným použitým zdrojem, zmíněným ovšem třeba zcela nestandardně v textu (viz Velký sociologický slovník - s. 8 /VSS/), je jen příkladem zmíněné libovolnosti a nezávaznosti odkazování. Jinde najdeme odkaz, ale nakonec zjistíme, že si musíme vybrat mezi čtyřmi díly /Češi v cizině; s. 14 a 51/. Autorka ovšem trápí čtenáře i jinak – např. jistou nečekaností toho, kde se jí objevuje „poznámkový aparát“ (po kapitole 7. a 10. /jsou to vůbec rovnocenné kapitoly?/); ten je nadto odlišně upravený nebo spíše neupravený /viz s. 21 a 48/. Důvody jistě lze pochopit, ale orientujte se v tom při průběžném čtení!
- S uvedeným příkladem (VSS) však mohu spojit mnohem vážnější výhradu, která se už zdaleka netýká jen formální stránky věci: v odborné práci je dost nepřijatelné neuvést úplný bibliografický odkaz tam, kde parafrázuji – anebo dokonce doslova cituji – cizí text. Čtenář má právo vědět, že myšlenka (zvláště pak, je-li v textu významově důležitá) je půjčená, že nejde o původní autorovu myšlenku, a neméně tak má mít šanci si ověřit, zda taková myšlenka není v textu zkreslena!! Pro příklad za mnohé: definice asimilace /s. 6/ je prakticky doslovným opisem textu z VSS I. na straně 108; fakticky by to měla být citace (čemuž brání jen slovníkové zkratky). Původ vymezení jiných pojmů se ovšem hledá ve